

Т.В. ЛІХТЕЙ
(Ужгород)

УКРАЇНСЬКА ТЕМАТИКА У СЛОВАЦЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХІХ–ХХ СТОЛІТЬ

УДК 821 [162.4 – 1: 162.2] ”18/19”.091

Ліхтей Т. Українська тематика у словацькій поезії ХІХ–ХХ століть; 14 стор., кількість бібліографічних джерел – 19; мова українська.

Анотація. Словацька поезія з українською тематикою заслуговує на особливу увагу. Простежуються три основні етапи зацікавлення словацьких митців Україною, українською культурою: 1) період романтизму, 2) міжвоєнний період, 3) друга пол. ХХ ст. Серед авторів – такі відомі словацькі письменники, як Л. Штур, С. Халупка, Я. Ботто, Я. Краль, Б. Носак-Незабудов, Ш. Крчмері, Я. Понічан, М. Руфус, П. Горов, В. Мігалик та ін. Більшість із аналізованих у статті творів цих поетів уже перекладено українською. Серед перекладачів – І. Франко, М. Рильський, І. Мацинський, Р. Лубківський, Л. Мольнар, В. Густі та ін.

Ключові слова: українська тематика у словацькій поезії, фольклорні та історичні джерела, словацько-український літературний контекст, словацька поезія в українських перекладах.

У словацькій літературі ХІХ–ХХ ст. нерідко натрапляємо на поезії з українською тематикою або ж на вірші, чи навіть поеми, інспіровані українськими фольклорними чи історичними джерелами. Ця сторінка в дискурсі українсько-словацьких взаємин є надзвичайно цікавою. Що ж до поетичних текстів, то їх давно час зібрати, упорядкувати й видати в українських перекладах окремою книжкою з доповненнями та коментарями.

Особливо багатого на українську тематику була словацька поезія періоду національного відродження, коли на літературну арену вийшла нова потужна генерація словацьких романтиків. Важко переоцінити роль очільника генерації – Л. Штура. В його книзі ”Про народні пісні і повісті племен слов’янських” (1853) наведено зразки українського фольклору, дано високу оцінку українським пісням та думам. У заключній частині цієї праці Л. Штур дякує В. Ганці за те, що надіслав йому в оригіналі кілька українських дум, зокрема ”Думу про втечу трьох братів з Азова” (1847 року її опубліковано в ”Орлі татранському” у словацькому перекладі Б. Носака-Незабудова). У листі до А. Остролицької від 4 лютого 1852 року Л. Штур пише: ”Пісня про Нібелунгів і німецьке мінезінгерство не можуть з нею (”Думою...” – Т. Л.) навіть зрівнятися, хіба що стародавні грецькі повісті гідно стоятимуть поруч...” [6, с. 160].

Тож не дивно, що до вивчення української історії, культури Л. Штур закликав своїх однодумців. Уся його генерація захоплювалася збірками українських пісень, які різними шляхами потрапляли у Словаччину. Словацькі романтики настільки переймалися долею України, що навіть писали чудові твори на українську тематику або ж використовували у своїх поезіях українські фольклорні чи історичні джерела.

Л. Штур був особисто знайомий з О. Бодянським, І. Срезневським та іншими діячами, які відвідували Словаччину в середині XIX ст. Зберігся рукопис Штурового вірша, присвяченого, як він пише, "Izmailovi Ivanovičovi Sreznevskému 7. mája 1842. – Ľudovít Samuelovič Štúr". Це, як твердять дослідники, єдиний випадок, коли Штур у знак пошани до друга з України підписався "по батькові" [19, с. 148]. Ось як звучить завершальний катрен вірша "Срезневському" в перекладі Бориса Тена:

... Ти скоро, брате, хвилі ті побачиш,
по берегах тих будеш походжати,
й хоч від Дніпра далеко до Дунаю,
мисль про слов'янство буде нас єднати! [11, с. 44].

1843 року за рекомендацією Л. Штура здійснив подорож по Закарпаттю й написав нарис "Листи з невідомої землі до Л..." (до Л... – до Л. Штура) письменник і священник Б. Носак-Незабудов. Цей культурно-освітній діяч не тільки описує життя і звичаї закарпатців, але й сам презентується як автор чудових поезій про карпатський край – "Вигорлат", "Крайна" та ін.

У поезії "Вигорлат" Незабудов, вдаючись до використання традиційних символів та епітетів, оспівує дружбу мрійливої русинки і жвавої словачки, які, однак, у минулих століттях розгубили безцінні народні пісні – скарби духу слов'янства:

А пісень славетних прадідів не знають –
З соколами в Татрах ті давно літають!
(переклад Василя Густі) [5, с. 277].

Інший вірш "Крайна" (край від Мукачєва до Хуста) є своєрідною одою дідині, "обітованій землі почесних русинів":

Крайно моя, Крайно,
ти русинський краю,
хто тебе раз бачив –
зазирнув до раю... [5, с. 279].

Поезія завершується застереженням-волянням до братнього народу стояти на чатах своєї Батьківщини, адже така розкішна земля – неабияка принада для варварів, заброд, для яких слов'янська культура є чужою і неприйнятною:

Але вже й до тебе
крадеться заброда,
а з ним – нерозлучна
зрада твого роду...

(переклад Лариси Мольнар) [5, с. 280].

У цьому контексті заслуговує на увагу й вірш штурівця Карла Кузмані ”Вверх по Тиси”, який і досі не перекладено українською мовою:

Nore Tisou, dolu Tisou
duha vodu pije,
kto Rusinov zamiluje –
nech žije, nech žije! [9, с. 86].

Особливе місце в дискурсі українсько-словацьких взаємин посідає поет-романтик Само Халупка. Як і більшість представників цієї генерації, він з юнацьких літ захоплювався усною народною творчістю слов’ян. Особливо добре був обізнаний з українським фольклором, збірником ”Малороссийские песни” (М., 1827), упорядкованим М. Максимовичем, з працями О. Бодяньського, І. Срезневського та ін. Свідченням цьому є і його багата епістолярна спадщина. Наприклад, 1839 року в одному з листів до Б.-А. Врховського С. Халупка, перебуваючи під враженням від збірника Максимовича, захоплено пише: ”З думами малоруськими я пережив не одну розкішну годину. Протягом тижня не міг раніше півночі з ними попрощатися. Близько дванадцяти собі переписав. Такими звуками озивалися колись і діяння наших батьків під Татрами...” [6, с. 158].

Інспірований українським фольклором, С. Халупка створив не один твір на українську тематику. Найбільш відомою є поезія ”Козак” (1845):

Som vojak od rodu,
kozáčka ma mala:
nad mojou kolískou
zástava mi viala... [5, с. 280].

У творі йдеться про хлопчика, батько якого загинув як герой на полі бою, а мати померла від туги за коханим чоловіком. Сироту взяли до себе козаки й виховали його як рідного сина, як відважного та сміливого захисника українського народу. Уперше вірш ”Козак” українською переклав І. Франко ще далекого 1883 року, перейменувавши його в ”Козацьку пісню”, другий переклад належить перу М. Рильського, а третій зробив пряшівець І. Мацинський [5, с. 75-77].

Крім поезії ”Козак”, С. Халупка написав ще вірш ”Турчин Понічанин”, який був інспірований українською народною піснею ”Чому, кури, не пі-

ете”... Її поет знайшов у ”Піснях польських і руських люду галицького” (1833), упорядкованих В. Залеським. С. Халупка навіть опублікував цю пісню (в оригіналі та у власному перекладі) в журналі ”Sokol” (1863). В основі твору – оповідь про те, як синьоокий красень-турок приводить у свої хором стареньку полонянку: вона має доглядати за його дитиною. Та коли турок переодягався, жінка помітила на його плечі знак у вигляді зірки і впізнала в кривдникові свого сина, якого колись ще дитиною так само викрали турки. Коли все з’ясувалося, син з невісткою стали благати прощення і запропонували матері жити з ними як пані в розкоші та багатстві. Однак жінка відмовляється від золота, оксамиту, шовків і прагне якнайшвидше повернутися в рідну сторононьку:

”... та лечу відсіль думками
в край, де вежі із хрестами (...).
Там в глибу землі сирії
сплять батьки мої в спокої,
там – як воля Божа буде –
і мене схоронять люде...”

(переклад Максима Рильського) [11, с. 52].

Крім М. Рильського, ”Турчина...” переклав українською також І. Мацинський.

Інший твір ”Старий в’язень” С. Халупка написав під впливом оповіді, яку почув у Хижньому (поблизу Гемера) від однієї урмлолегогчанки. ”Жінка переспівала сумну баладу речитативом, часто повторюючи окремі вірші так, як це роблять наші русинки на верхній течії Грону, коли переказують свої простонародні оповіді – майже без рими, зате чудово відчуваючи ритм”, – пише С. Халупка в коментарях до твору [16, с. 293–294]. Як зауважує М. Мольнар, це є свідченням того, ”що на стиках словацького етнікуму з українським, якщо поетові доводилося потрапляти в такі місцевості Словаччини, він залюбки поринав своєю допитливою увагою в українську живу дійсність” [12, с. 220]. У творі йдеться про те, як старий в’язень мучиться у забутім Богом і людьми Чорному замку, але не може померти, хоч має сто один рік, бо на ньому висить прокляття через смерть рідних людей. Випадкових перехожих він просить привести до нього ”руського попа”, який би його висповідав і відпустив би йому цей тяжкий, замішаний на крові, гріх:

Втім, іще, панове, –
ще попа найдіте –
правовірного щоб...
сюди приведіте...

Хай розгрішить піп той,
як душа бажає,
радий би померти –
гріх той заважає...

(переклад І. Мадинського) [12, с. 142].

Цікаво, що й Халупкова поема "Mor ho!" (повністю поему під назвою "Души його!" переклав І. Мадинський, а уривки з неї творчо адаптував з російського перекладу А. Майкова "Бей его!" П. Грабовський) також має український підтекст. Маловідоме хоробре слов'янське плем'я, яке вступило у нерівний двобій із римлянами, ще П. Шафарик ідентифікував "як предків східнословачьких українців-лемків" [12, с. 220–221].

На жаль, попри купу зібраного історичного та фольклорного матеріалу, С. Халупка не встиг завершити поему "Козаки на Мияві".

Відомий словацький поет Янко Краль також захоплювався народною словесністю українців, переписував з різних фольклорних збірок та інших джерел українські пісні та думи [6, с. 158]. У статті "Янко Краль і українці", підписаній криптонімом "П", читаємо: "(...) Янко Краль був одним із тих словацьких поетів, які знали про Україну, знали її народні пісні і згадували у своїй поетичній творчості її героїчну історію, її волелюбний народ та його боротьбу за волю" [10, с. 18]. Справді, українці в поезіях Я. Краля – це "діти Дніпра", "славні козаки" ("До народів"), а в його поемі "До слов'ян", яку досі не перекладено українською, знаходимо цілі строфи з патетичними мотивами звеличення славної минувшини України:

... Starec spieva pri bandure,
staré časy pripomína:
Ej, javor, ktože ťa vyt'al,
kde si, krásna Ukrajina! [17, с. 245–246].

Високо оцінив творчість Я. Краля закарпатський письменник А. Кралицький, присвятивши доробку словацького романтика студію "Янко Краль", опубліковану 1869 р. в ужгородському журналі "Світ" [4].

Під час навчання в Левоцькому ліцеї ідеями Л. Штура загорівся і Ян Ботто. В нарисі "Словаки. Про їх життя та національне відродження" Василь Доманицький, згадуючи Я. Ботта, називає його героя Яношика з поеми "Смерть Яношикова" борцем за рівність і справедливість, "словацьким Кармелюком" [3, с. 7]. Пряшівський науковець Й. Шелепець наголошує, що Ян Ботто заслуговує високої оцінки в українському середовищі, бо мав "щире, дружнє ставлення до української літератури", з якою "познайомився під час свого навчання в Левочі (...) посередництвом інших літератур" [13]. Дослідник і перекладач Боттового доробку І. Мадинський припускає, що митець ще в дитин-

стві міг стикатися з українцями, адже Малий Гонт, де він народився, належав до Гемерської жупи, територія якої ще в XIV ст. була заселена українцями, що перебралися сюди (край, як відомо, багатий на корисні копалини) у пошуках кращого життя [2, с. 17]. Особливо молодого ліцеїста вабив період козаччини, історичне минуле Запорізької Січі. Це вилилося в чудову патріотичну поезію "Відгомін української думки", яка 1863 року з'явилася на сторінках часопису "Sokol" з підзаголовком "Дума українська на смерть колишнього гетьмана Запорожців Івана Івасенка". Цікаво, що гетьмана з таким іменем на Січі не було. Очевидно, що це узагальнений, збірний образ українського гетьманства. Помилково також Я. Ботта пише про береги Дону, тоді як мав би згадати Дніпро. Вичерпну відповідь удалося б отримати тільки за умови віднайдення історичного, фольклорного чи літературного джерела, яке інспірувало Ботта до створення цієї поезії. Дослідження в цій галузі проводили такі відомі вчені, як польський славіст В. Бобек, україністи Словаччини М. Мольнар та Й. Шелепець, однак питання так і залишається відкритим. Ось як звучить завершальна строфа цієї поезії:

Oj, netúžte, Zápороžci, že váš hetman leží:
duma jeho s vami hulíа po donskom pobreží!
Nad mohylou dub zelený – i ten raz uvadne,
ale sláva Zápороžia nezapadne! [14, с. 314].

Українською "Відгомін української думки" Я. Ботта переклали І. Вирган, І. Мацинський та Р. Лубківський. В цілому, ці переклади відтворюють оригінал, передають дух і колорит козаччини, що змальовані Я. Боттом з романтичним пафосом і щирим захопленням [5, с. 122–126].

Відомо, що в Братиславському слов'янському інституті студенти читали і перекладали пісні з "Русалки Дністрової" (1837). Так, у бібліотеці письменника Сама Богдана Гробоня знайдено кілька українських народних пісень, переписаних його рукою. У спадщині Гробоня нагромаджуємо й на рукопис польського перекладу відомої української думи "Про Олексія Поповича". Саме під її впливом штурівець Йозеф Янчо написав свою поему "Буря на Дунаї", що була опублікована в сьомому числі журналу "Ogol" [6, с. 158–159].

Друга фаза зацікавлення словацьких митців Україною припадає на т. зв. міжвоєнний період, тобто на час існування першої Чехословацької Республіки. Словацькі письменники часто приїжджали в Україну, а передусім, звичайно ж, на Закарпаття (в Підкарпатську Русь), про що залишили, як яскраві свідчення, свої поетичні твори (Ш. Крчмері, Я. Понічан, Л. Новомеський та ін.).

Поет, літературознавець, перекладач Ш. Крчмері систематично стежив за розвитком української літератури. На сторінках редакційної ним періодики – газети "Narodnie noviny" та журналу "Slovenské pohľady" надрукував статті

про Т. Шевченка, П. Тичину, М. Рильського та ін. А його поезія ”Двадцятьєро хлопців з Підкарпатської Русі” (1924) є гімном карпатським бокорашам, яких називає ”великими руйнівниками і воскресителями”, ”косарями, орачачами гір”, ”смілими орлами”, ”Перунами”, ”Ломидеревами” тощо, бо не бояться, щоденно ризикуючи життям, сплавляти ліс крутими й підступними гірськими річками (див.: ”Дружно вперед”. – 1975. – № 9. – С. 22):

... Тут двадцять хлопців й тисяча ялин,
а Гадер – то одна з страшних долин.
На схилі видно ген чуби спітнілі
двадцятьох буйних і міцних Ломидерев,
внизу ж – від жаху спінена бистринь
у друзки розбивається об скелі...
(переклад Л. Мольнар).

Кілька віршів з українською тематикою знаходимо в доробку Яна Понічана (”Україна”, ”Зимова пісня про Київ”, ”Свалява” та ін.). Так, закарпатське містечко Свалява у 1924 році прогриміло на всю Чехословаччину у зв’язку з розстрілом там під час мирної демонстрації кількох робітників (Д. Мишка, В. Танчинця та І. Галаса). Захід було присвячено сумним десятим роковинам від початку Другої світової війни. Це сталося 3 серпня, в неділю, через що поет і публіцист Я. Понічан назвав свалявські події ”кривавою неділею” і під їх впливом написав декларативний за своєю суттю вірш ”Свалява” (див.: ”Дружно вперед”. – 1976. – № 2. – С. 20):

... Кров фарбує у газеті вістку,
я торкнуся, панове, її змісту:
Лице світу червоніти буде! –
бо ніхто з робочих не забуде,
як лилася у Сваляві кров!
(переклад Л. Мольнар).

У повоєнні десятиліття з’являються твори на українську тематику з-під пера знакових словацьких поетів П. Горова, М. Руфуса, В. Мігалика та ін.

Так, М. Мольнар у своєму ”Поетичному літописі...” засвідчує, що П. Горев ”систематично стежив за розвитком української літератури (...), був першим словацьким поетом, який у власній творчості змалював трагедію східно-словацького українського села Токаїк, прославивши токаїцьких героїв у своїй відомій ”Баладі про сон” [7, с. 20]. А Д. Павличко, що знався зі словацьким поетом особисто (до речі, справжнє прізвище митця Горовчак), засвідчує, що Горев ”знав українську мову, любив співати українські пісні” [1, с. 79]. В останній прижиттєвій збірці ”Глибинна ріка” знаходимо поезію-медитацію

”Вірш, віднайдений на воєнному кладовищі десь в Україні” – молитва за невинно убієнними словаками та українцями у Другій світовій.

A rekviem?
 Ach Bože rekviem!
 To je ten koncert v korunách
 a vôňa kadidlová
 (myslím na vôňu líp tam u nás v cintoríne)
 A naše mlčanie
 a naše zamyslenie
 jak sa tu skláňame
 nad hrobmi vojakov
 kdesi na Ukrajine [15, с. 396].

Є два переклади цього вірша українською, їх автори – Р. Лубківський та Л. Мольнар.

Натомість словацький автор М. Руфус у вірші ”Вечір на Дюмб’єрі” крізь призму філософсько-модерного сприйняття відтворив трагічну долю молодого українського вояка, що також поліг під час Другої світової і похований у Словаччині. Цю поезію перекладено українською такими митцями, як П. Усенко, І. Світличний, Л. Мольнар. Літературознавець М. Неврлий у статті із символічною назвою ”Віддав землі...” пояснює інтерес до цієї поезії (чи, як він пише, невеличкої поеми) з боку українських перекладачів тим, що ”Вечір на Дюмб’єрі” інтимно близький українському серцю: ”Це тихий, людяністю наповнений реквієм жертвам Другої світової війни. Згадкою про полеглого за волю Словаччини вояка з Києва висловлено в ньому грізне мemento нашим сучасникам і дальшим поколінням (...). Мemento це особливо тривожно бринить у наш жорстокий, меркантилізмом насичений і війнами скалічений вік (...). Смерть Івана з Києва М. Руфус увічнив словацько-українську дружбу, яка темними силами нашої шаленої доби поволі замулюється...” [8].

Вірші з українською тематикою знаходимо і в доробку В. Мігалика (”Сирітський притулок у Хусті”, ”Сила землі” та ін.). Ось як, до прикладу, звучить зачин ”Сили землі” в перекладі Р. Лубківського (див.: ”Всесвіт”. – 1979. – № 9. – С. 19):

То вітер степу звився в небо рвійно,
 і осінь соняхів
 тебе сповила в золото сяйне.
 Так стрів тебе я в сонці, Україно,
 і так прийняла ти мене...

Як історик-науковець та поет-інтиміст прописався в контексті словацько-українських взаємин Міхал Отченаш, який дуже любив Україну, цікавився її історією та культурою. Він є автором віршів "Київ", "З відлуння (Іллі Галайді)" та ін. А Павол Койш у поезії "Киянам" оспівує дружбу міст-побратимів Києва і Братислави (Дукля. – 1977. – № 6. – С. 4).

Словацька поезія XIX–XX ст. багата і на різного роду алюзії, символічні асоціації тощо, які так чи інакше торкаються україніки. Так, у своїй відомій поемі "Донька Слави" Ян Коллар з-поміж іншими визначними діячами – світочами слов'янства – згадує і закарпатського священика і культурно-освітнього діяча Михайла Лучкая, а романтик Андрей Сладкович у поемі "Марина" (спів 186-ий), зокрема, пише:

Pekný to Nestor, čo večnosť mladú
nedá si zakliať osudov ľadu,
ani zastrieť obraz boží... [18, с. 111].

Зрозуміло, що в тексті йдеться про руського хроніста Нестора-літописця.

Отже, словацька поезія з українською тематикою заслуговує на особливу увагу. Простежуються три основні етапи зацікавлення словацьких митців Україною та українською культурою: 1) період романтизму (серед. XIX ст.), 2) міжвоєнний період та 3) друга пол. XX ст. Серед авторів – такі відомі словацькі письменники, як Л. Штур, С. Халупка, Я. Ботто, Я. Краль, Б. Носак-Незабудов, Ш. Крчмері, Я. Понічан, М. Руфус, П. Горов, В. Мігалик та ін. Більшість із творів цих поетів уже перекладено українською, однак чимала робота на подвижників словацько-українських взаємин ще чекає попереду.

Література

1. Антологія словацької поезії XX століття / [перекл., передм., комент. Д. Павличка; ред. О. Зелик]. – К. : Основи, 1997. – 254 с.
2. Ботто Я. Досвітні ватри: [вибране] / Ян Ботто; [пер. зі словац., вст. ст., упор., прим. І. Мацинський; відп. ред. М. Немет]. – Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, відділ української літератури в Пряшеві, 1981. – 560 с.
3. Доманицький В. Словаки. Про їх життя та національне відродження / Василь Доманицький // Рада. – 1908. – № 276. – Річник третій. – 16 грудня. – 8 с.
4. Кралицькій А. Янко Краль / Анатолій Кралицькій // Свѣтъ. – 1869. – № 8. – С. 1.
5. Ліхтей Т. Слов'янська планида: Словацька поезія XIX–XX століть у дискурсі українсько-словацьких літературних взаємин: моногр. / Тетяна Ліхтей. – Ужгород: Ліра, 2010. – 304 с.
6. Мольнар М. Зустрічі культур: З чехословацько-українських взаємовідносин / Михайло

Мольнар ; [передм. Ф. Гондор; відп. ред. Л. Мольнар]. – Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, відділ української літератури в Пряшеві, 1980. – 544 с. – (Статті, матеріали й дослідження до історії чехословацько-українських взаємовідносин, VI).

7. Мольнар М. Пам'яті Павла Горова (1914–1975) / Михайло Мольнар // Дружно вперед. – 1975. – № 11. – С. 20–21.

8. Неврлий М. Віддав землі... (До 75-ліття словацького поета Мілана Руфуса) / Микола Неврлий // Літ. Україна. – 2004. – 26 січ. – С. 7.

9. Носак-Незабудов Б. Листи з незнайомої країни до Л... // Зелени Карпати. – 2009. – № 1–2. – С. 82–89.

10. П. Янко Краль і українці / П. // Дружно вперед. – 1972. – № 3. – С. 18–19.

11. Словацька поезія: антологія / [ред. Г. Кочур, Л. Первомайський, М. Рильський; вст. ст. М. Пішут; прим. Г. Коновалов]. – К. : Державне видавництво художньої літератури, 1964. – 416 с.

12. Халупка С. Провесни сонячний неспокій: [вибране] / Само Халупка ; [пер. із словац., вст. ст., післям., приміт., упор. І. Мацинський; відп. ред. Н. Богдан]. – Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, відділ української літератури в Пряшеві, 1984. – 280 с.

13. Шелепець Й. Україніка Я. Ботта: До 150-річчя від дня народження / Йосиф Шелепець // Нове життя. – 1979. – 26 січ.

14. Botto J. Poézia / Ján Botto; [úvod J. Marták; zodp. red. D. Šulc]. – Bratislava : Tatran, 1975. – 366 s. – (Zlatý fond slovenskej literatúry).

15. Horov P. Poézia / Pavol Horov; [Vybral, zost. a úvodn. št. Ján Zambor]. – Vydavateľstvo Slovenský tatran, 2004. – 488 s.

16. Chalupka S. Básnické dielo / Samo Chalupka. – Bratislava: Tatran, 1973. – 335 s.

17. Král' J. Moja pieseň / Janko Král'; [úvod M. Považan; red. K. Rosenbaum]. – Martin, 1952. – 312,[2] с.

18. Sládkovič A. Marína [poéma] / Andrej Sládkovič ; [doslov V. Turčány]. – Bratislava : TATRAN, 1974. – 188 s. – (Kvety).

19. Štúr L'. Stratený syn Slovenska / L'udovít Štúr ; [zost., predslov, doslov V. Kondrót]. – Bratislava : Slovenský spisovateľ', 1982. – 160 s.

УКРАИНСКАЯ ТЕМАТИКА В СЛОВАЦКОЙ ПОЭЗИИ XIX–XX ВЕКОВ

Т. В. Лухтей

Аннотация

Словацкая поэзия на украинскую тематику заслуживает особого внимания. Прослеживаются три основные этапы заинтересованности словацких писателей Украиной, украинской культурой: 1) период романтизма, 2) межвоенный период, 3) вторая пол. XX века. Среди авторов – такие известные словацкие писатели, как Л. Штур, С. Халупка, Я. Ботто, Я. Краль, Б. Носак-Незабудов, Ш. Крчмери, Я. Поничан, М. Руфус, П. Горов, В. Мига-

лик и др. Большинство из произведений этих поэтов уже переведены на украинский язык. Среди переводчиков – И. Франко, М. Рыльский, И. Мацынский, Р. Лубкивский, Л. Мольнар, В. Густы и др.

Ключевые слова: украинская тематика в словацкой поэзии; фольклорные и исторические источники, словацко-украинский литературный контекст, словацкая поэзия в украинских переводах.

UKRAINIAN THEMES IN SLOVAK POETRY OF XIX-XX CENTURIES

T.V.Likhtey

Annotation

Slovak poetry with Ukrainian thematics is worth of special attention. Three main stages are traced in the Slovak experts' interest in Ukraine, Ukrainian culture: 1) period of romanticism; 2) interwar period; 3) second half of the XX century. The following well known writers are among the authors: L.Shtur, S.Khalipka, Ya.Botto, Ya.Kral, B.Nosak-Nezabudov, Sh.Krchmeri, Ya.Ponichan, M.Rufus, P.Horov, V.Mihalik and others. Most of the works of these poets which are being analyzed in the article have been translated into Ukrainian. I.Franko, M.Rylsky, I.Matsynsky, R.Lubkivsky, L.Molnar, V.Husti and others are among the translators.

Key words: Ukrainian thematics in Slovak poetry, folklore and historic resources, Slovak-Ukrainian literary context, Slovak poetry in Ukrainian translations.